

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani po. UJU plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. tek. rač. 11.197. Telefon 3113

Zastopniki poverjeništva UJU — Ljubljana pri g. ministru prosvete.

Obrazložitev zahtev pri gosp. načelniku za osnovni pouk. — Seja Glavnega odbora Činovniškega Saveza in uradniški zakon. — Sporazum v UJU in razpoloženje za nujno pozitivno in stvarno delo v korist šolstva in učiteljstva.

Dne 13. t. m. je minister prosvete, gosp. Boža Maksimovič sprejel zastopnike poverjeništva UJU — Ljubljana pov. Andr. Skulja, tajnika Josipa Kobala in urednika »Učit. Tovariša« Ivana Dimnika.

Zastopniki so predložili g. ministru nujne potrebe, ki bi jih bilo treba rešiti v interesu šolstva in učiteljstva Dravske banovine. Opozorili so na stanje glede šolskega nadzorstva v nekaterih srezih, kjer so bili ob koncu pretečenega šolskega leta postavljeni tkzv. pregledniki ter je položaj ostal za šolstvo in učiteljstvo povsem nejasen. Naj se reši vprašanje tako ali tako, je nujna potreba, da zavlada v tem pogledu neka definitivnost in stabilnost, ki je potrebna z ozirom na uspešen in miren razvoj šolstva.

Vprašanje stanarine in kuriva je tudi v Dravski banovini v veliki večini slučajev nerešeno. Učitelji ne prejemajo stanarine, ker jim je ukinjena državna stanarina, a občine ne izplačujejo občinske stanarine. Celotne občine, ki so dosedaj izplačevale stanarino, so pričele oklevati glede vnošenja stanarine v proračun z motivacijo in v pričakovanju, da bo ista vnešena v državni proračun. Poleg tega se ne izplačuje ne ena ne druga stanarina v mnogih primerih učiteljem in vrtnaricam na vadicah pri učiteljskih, učiteljem dodeljenim v pisarne sreskih nadzornikov, učiteljem srbohrvaščine, učiteljem pridelenim meščanskim šolam itd. Vse to predvideva pravilnik in bi bila vsa ta vprašanja rešena, ako bi bil pravilnik objavljen. Občine odbijajo stanarino tudi iz razloga, ker ni zadevnih izvršilnih predpisov, oziroma pravilnika.

Isto stanje je v pogledu kuriva, ker zakon o narodnih šolah ne predvideva količine kuriva, ki pripada v poednih slučajih.

Akutno je tudi vprašanje namestitvev in premestitev učiteljstva z ozirom na svojočasno objavo praznih službenih mest, ker šolstvo in učiteljstvo čaka nanje, in ki za Dravsko banovino še niso izvršena. Mnoge šole in razredi so iz tega razloga še vedno nepopolni in brez učiteljstva.

Glede nameščanja pogodbenega učiteljstva so zaprosili zastopniki, naj se vrše na podlagi poročil banskih uprav ter so se sklicevali na konkretne slučaje.

Kontraktualnim učiteljem, ki jim je banska uprava predlagala podelitev stalnosti, naj bi se ista čimprej podelila. Oni so dobili naše državljanstvo in je to nujno potrebno tudi iz kreditnih ozirov za omogočitev sprejema novih učnih oseb v državno službo in zaradi otvoritve kredita za one, ki so že v službi.

V pogledu pretvarjanja višjih razredov osnovne šole (5., 6., 7. in 8.) v razrede višje narodne šole je nastala velika kolizija. Zakon o narodnih šolah je treba v tem pogledu striktno izvajati. Pretvarjanje razredov (od daja otrok) za razrede meščanskih šol, ni predvideno z zakonom o narodnih šolah. Zaščititi je treba učiteljstvo narodnih šol, ki mu daje zakon o narodnih šolah zakonito pravico do naturalnega stanovanja v šolskih zgradbah zidanih za osnovno šolo, da se ta

stanovanja ne bodo oddajala učiteljem drugih šol na škodo učiteljstva narodnih šol. Ker rešuje tudi to vprašanje pravilnik k zakonu o narodnih šolah, se tudi iz tega razloga prosi za njega nujno objavo.

V pogledu stanarine so se obrnili zastopniki do g. ministra s prošnjo, da se tudi učiteljem regulira gmotni položaj in stanarina v zmislu poviškov po novem uradniškem zakonu. Gospod minister je sam pojasnil, da se pri izdaji zakona o narodnih šolah ni moglo regulirati materialno stanje učiteljstva, obljubil pa je, da hoče posvetiti vso pažnjo temu vprašanju ob priliki revizije uradniškega zakona. Vse kategorije ostalih uradnikov so s specialnimi zakoni in uredbami dobile specialne doklade, izvzemši učiteljev. Iz tega razloga so zastopniki zaprosili gospoda ministra, da se učitelji razvrste po novem uradniškem zakonu z ozirom na predpisano izobrazbo (4 + 5 = 9 let študija in diplomski izpit), v vsakem slučaju pa, ako imajo stanovanje v naravi ali prejemajo stanarino od občine, da se izplača razlika med ocenjenim stanovanjem ali občinsko stanarino in povišano stanarino po novem uradniškem zakonu.

Prosimo g. ministra, da se prizna in izplača upraviteljska doklada vsem upraviteljcem, izvzemši onim, ki so oproščeni pouka v razredu.

Urediti je treba tudi izplačilo stanarine onim učiteljem, ki so sprejeti v tečaj za defektno deco v Beogradu, da jo bodo prešli iz državnega proračuna, ker jim jo občine ne bodo izplačale z ozirom na to, da niso zaposleni v šoli dotične občine.

Zastopniki poverjeništva so zaprosili g. ministra, naj veruje, da so vsa ta vprašanja iznešena edino v interesu šole in učiteljstva ter iz ljubezni do urejenih razmer v naši državi, v popolnem zmislu intencij kraljevske vlade ter jih iz tega razloga priporočajo kot nujna.

Nato so se zglasili zastopniki poverjeništva tudi pri načelniku za osnovni pouk g. Drag. Djordjeviću, da ga podrobno informirajo o vseh teh zadevah. G. načelnik je z veliko pozornostjo in zanimanjem premotril vsa ta vprašanja.

Dne 12. oktobra se je vršila seja Glavnega odbora Činovniškega Saveza, kateri je prisostvoval poleg predsednika Zveze državnih nameščencev v Ljubljani g. Maksa Lillega tudi podpredsednik Zveze, pov. UJU tov. Andrej Skulj. Ta seja je bila v prvi vrsti posvečena uradniškemu in penzijskemu zakonu ter spomenici Zveze državnih nameščencev v Ljubljani, o čemer prinašamo podrobno poročilo na drugem mestu.

To priliko so parabili zastopniki poverjeništva, da so med potjo stopili v stik z zastopniki zagrebskega poverjeništva, v Beogradu pa z zastopniki izvršnega odbora in beogradskega poverjeništva. Odločilni fak-

torji so pristali na želje ljubljanskega, zagrebskega in splitskega poverjeništva, sprejete na Zidanem mostu, o čemer prinašamo poročilo na drugem mestu ter je s tem podana lepa baza za uspešen in sporazumen razvoj naše organizacije.

Predsednik UJU g. Milan Rabrenović je bil iz tega razloga dvakrat pri g. ministru. Zadeva se je tikala tudi potrditve novih pravil.

Dne 19. in 20. oktobra se bo vršila seja širjega glavnega odbora UJU v Beogradu, na katero pridejo zastopniki vseh poverjeništvev in katera bo v prvi vrsti posvečena razvrstitvi in zahtevam učiteljstva z ozirom na nov uradniški zakon.

Zastopniki poverjeništva so odšli iz Beograda z zadovoljstvom v srcu ter v trdnem prepričanju, da je le v pozitivnem, treznem in stvarnem delu naš spas in le v tem tudi zmaga naših zahtev.

Za ojačanje našeg Udruženja.

(Odgovor Izvršnog odbora UJU.)

Posle našeg pisma (štampano u 77 broju »N. prosvete«) upućenog sekcijama potpisnicama ovog Zapisnika, mi smo očekivali da ćemo na jednom zajedničkom sastanku sve nesuglasice raspravljati i sporazumno rešiti, bez postavljanja ikakvih uslova ma s koje strane. I kada smo, prvo iz »Učiteljskog Tovariša« a po tom i iz upućenog nam pisma, zaznali za ove uslove i za sastanak u Zid. Mostu dviju sekcija, bez ostalih i bez nas, iskreno da rečemo, na nas je to učinilo veoma težak utisak. Pitali smo se: zar i mi nismo mogli biti na tom sastanku, i zar se nije moglo pokušati da se te nesuglasice otklone dogovorno i bez postavljanja uslova? Ali kada su nam već postavljani uslovi, mi na njih odgovaramo otvoreno, iskreno i drugarski, bez ikakve rezerve, svesni svoje odgovornosti.

Pošto se u I., II., III., IV. i V. tački pomenutog Zapisnika iznose mišljenja o ovome što je bilo na poslednjoj našoj Glavnoj skupštini to ako bismo i mi na sve to odgovarali, nesumnjivo je da bismo došli u konflikt, stoga u ta pitanja, pošto od toga ni druga strana ne pravi pitanje, ne mislimo i nećemo ni ulaziti i najbolje je i ne ulaziti. Ali izjavljujemo da o legalnosti i pravilnom izboru nove uprave među nama na sednicama Širega odbora ne može biti nikakve diskusije, i to imamo primiti svi bez izuzetka, jer ono što je Skupština rešavala, samo ona može i menjati. To je pitanje van našeg domašaja, a sve ostalo, što god je moguće, primamo. Sada prelazimo da na tačku po tačku postavljenih nam uslova damo svoj odgovor.

1. Pošto je pravo svakog izbranog člana Uprave da se odreče ili ne odreče članstva u Upravi, to i mi pristajemo i izjavljujemo: da bi sadašnja Uprava imala »značaj poslovne Uprave do potvrde novih pravila«, odnosno do »prve naredne skupštine UJU« dajemo časnu reč da ćemo pred prvu našu skupštinu podneti svi ostavke a to će učiniti i strana koja ovo predlaže, i onda će se tim samim staviti na dnevni red na prvoj našoj skupštini i izbor nove uprave.

2. Pošto po našim pravilima Izvršni odbor sačinjavaju: »predsednik, dva potpredsednika, glavni tajnik i 8 članova«, to bismo se ograđili o Pravila, ako bi u Izvršni odbor Udruženja ušli i »svi poverenici« tj. predsednici sekcija, pošto nova Pravila, koja to omogućuju, nisu još odobrena.

Ali da bi Uprava imala »potrebno oslonu u svim delovima staleža i organizacije« izjavljujemo da pristajemo da se Širi odbor sastavljen od Izvršnog odbora i predsednika sekcija sastaje u »redovnim mesečnim sednicama«, a ako je potrebno i češće i da »ta Uprava deluje u svim poslovima i pitanjima organizacije«, a Širi će odbor u

prvoj sednici naći samo pokriće tim izdaci- ma za dolazak predsednika sekcija.

3. Smatramo da direktive za pravac pisanja u listu daje Uprava a ne urednik, i da ona prema tome postavlja i smenjuje urednike i snosi odgovornost za ono što se u listu donese. Za to imamo primera i u prošlosti kada je uprava smenila jednog urednika »N. prosvete«, što je doneo izvestan članak mimo Uprave. Našim izvestom da se ni sadašnja Upravi ne može ozbiljno zameriti da je pisanje lista »bilo neobjektivno i za sve delove nejednako pravno. Ako se mislilo na izvesnu sekciju kojoj je jedna stvar vraćena, ne što se nije htela štampati, već što se izjavila želja da u interesu naših dobrih odnosa ne bi trebalo štampati tu stvar, jer bi u protivnom sledovao i komentar tome. A napomenuto je i to, da ako se i posle datog obaveštenja ipak želi štampanje, neka se vrati, ono će se i štampati. Napominjemo i to, da ne nalazimo za nemoguće »da urednik lista bude i aktivni predsednik jedne sekcije«, jer kada je to mogao biti predsednik Uprave UJU koji je time imao punu vlast i u kome je tada bilo sve skoncentrisano, zašto da to ne bi mogao biti i jedan predsednik sekcije. Ali izjavljujemo da od toga ne pravimo pitanje i da pristajemo »da imenovani forum uprave (s poverenicima)« mesto urednika popuni novim neutralnim licem tj. oni, koje se niukoliko nije angažovalo u ovim našim nesuglasicama. U toliko pre i tim lakše ovo će se izvesti što je sadašnji jedan od urednika »N. prosvete« ove dužnosti primio samo privremeno, za koje vreme nije hteo ni pripadajuću mu nagradu primiti; a primio se uredništva samo stoga da bi se u ovim izuzetnim prilikama pokazala veća kompaktnost potreban autoritet Uprave.

4. Ova reorganizacija, izvršena na izložen način, pošto će nesumnjivo imati potrebnog oslonu u svima delovima staleža i organizacije i veći autoritet, izvršiće se odmah, jer će se Širi odbor u najkraćem vremenu sastati.

5. Kao što smo se izjavili pristajemo da »mandat ove Uprave ne može ni u kom slučaju da traje duže od prve naredne skupštine UJU«, samo ne znamo zašto se zahteva da se ta naredna Skupština održi baš u Splitu, kad to nikakve veze niti je imalo niti ima sa ovim pitanjem, i kad po Pravilima UJU (čl. 17.) »Izvršni odbor određuje dnevni red, mesto i dan sastanka Glavne skupštine.«

No i ako Pravila izrično naređuju da određivanje mesta Skupštine vrši Izvršni odbor, mi ipak izjavljujemo da pristajemo da se mesto održanja naredne Skupštine reši u Širem odboru sporazumno.

Ovim smo dali naš precizan odgovor na svih 5 tačaka postavljenih nam u uslovima.

Še je čas, da dvignete število naročnikov „Našeg roda“, pošljite še naknadna naročila.

LISTEK.

JANKO GAČNIK:

Nacionalna vzgoja.

(Zmage narodnih šol.)

Ob deseti obletnici plebiscita na Koroškem se pri nas kaj mnogo govori o vzrokih našega poraza; najraje pa se govori o krivicah, ki se jim pripisuje za Jugoslavijo nesrečni izid plebiscita. Pri nas iščejo in kažejo na krivce, v sosednji Avstriji pa med velikim navdušenjem slavijo tudi može, ki so plebiscitno propagando vodili in se jim pripisujejo zasluge za zmago dne 10. oktobra 1920.

Za nas jugoslovske učitelje je pri vsem tem gotovo najbolj zanimivo, da je med možmi, ki jih sedaj Nemci slavijo in odklikujejo, izredno mnogo učiteljev in da ti učitelji zavzemajo vodilna mesta nemškega plebiscitnega propagandnega dela; saj je vodja in duša vsega tega dela bivši osnovnošolski učitelj g. Vincenc Šumi.

Najvnetejši njegovi pomagači so zopet učitelji, med temi v prvi vrsti pisatelj Per-

konig, pisec krasne propagandne knjige, »Ein Volk in Not«, ki je posvečena duševnemu vodji vsega nemškega boja za Koroško, Vincencu Šumiju. Učitelji Šumi, Perkonig, Preglav, Canko, pa še drugi so bili tudi prvi, ki so že leta 1918. zbrali prve protijugoslovske bojne čete in je bil njihov prvi vrhovni poveljni učitelj Preglav. Vendar pa bi mi Jugoslovenci plebiscita na Koroškem ne izgubili kljub vsemu propagandnemu delu naših nasprotnikov za časa plebiscita, ko bi učitelji na Koroškem ne delovali že davno pred plebiscitom na raznarodovanju našega naroda na Koroškem. Vzroki nesrečnega izida plebiscita segajo daleč nazaj, še desetletja nazaj v dobo pred svetovno vojno.

Gotovo je, da so po mestih in trgih gospodarski vplivi in socialne razmere speljale tisoče in tisoče Slovencev v nemški tabor že davno pred začetkom svetovne vojne, vendar pa je, posebno po vaseh v zadnjih desetletjih pred izbruhom svetovne vojne največ naših ljudi potujčila šola, predvsem osnovna šola. In kdo je duša šole. — seveda učitelj, osnovnošolski učitelj. Ze poprej sem omenil imena nekaterih koroških učiteljev, ki so vodili boje in plebiscitno propagandno delo — razume se, da so ti učitelji tudi osnovnošol-

ske mladino vzgajali v protislovenskem duhu. Razen v par samotnih vaseh in v gorskih krajih z enorazrednicami, so bili na vsaki šoli osnovnošolski učitelji organi pomembne valne politike.

Bili so to večinoma sinovi takih slovenskih staršev, ki se za šolsko vzgojo svojih otrok v nacionalni smeri niso zanimali, ker so popolnoma zaupali šoli, so bili sami narodno nezavedni ali pa so špekulirali na boljše bodočnost svojih otrok. Tako je že osnovna šola odtujila slovenskemu narodu bodočega njegovega učitelja. Potujčevanje učiteljskega naraščaja se je nadaljevalo po tem in učiteljsku in če še to ni zadostovalo, da bi stopil učitelj, sin slovenskih staršev v tuje službe, v službo potujčevanja lastnega naroda, je v nemško nacionalnih vodah plavajoča šolska oblast namestila upornega učitelja v kaki prav samotni koroški vasi ali pa na planinske šole kakor sta Strojna in Ojstrica pri Dravogradu. Le malo učiteljev je vzdržalo in ostalo zvestih majki Slavi, tem veljaj vsa čast in vse priznanje; bili so samotni hrast na širokem travniku; le za nje je veljal Koseskega izrek: »Hrast se omaje in hrab zvestoba Slovcu ne gane«. Ob tej priliki bodi tudi poudarjeno, da je ravno

prevajalski okraj, t. j. Mežiška dolina, tako srečna, da je mogla prevzeti v boju izkušene narodno-kulturne bojevnike, katerih značaj so se iskresali v valovih pangermanskega morja in le tem učiteljem se je v prvi vrsti zahvaliti, da postaja Mežiška dolina vedno bolj jugoslovska. Načini bojev teh učiteljev so sicer različni, nacionalni namen pa je pri vsakem, pa naj š bo tega ali onega svetovnega naziranja — isti namreč — [da se izgubljeni sinovi zopet privedejo v naročje majke Slave.

Toda povrnimo se zopet v mislih na Koroško v predvojni časih in pogledimo v šolo, v razred učitelja pomemčevalca.

Zvest navodilom od zgoraj uredi vsako učno uro in z njo vsak učni predmet tako, da služi pomemčevalnemu namenu. Ni mu ravno do tega, da bi slovenski otrok pridobil mnogo znanja, ni tudi neobhodno potrebno, da bi se moral slovenski otrok naučiti nemškega jezika, glavno je in to je cilj koroške šole, da se otrok vzgoji v slovenskega narodnega odpadnika, da vzljubi nemški narod, zasvo- raži pa lastni, slovenski rod.

(Konec prihodnjic.)

Posvetite še en teden delu za „NAŠ ROD“ in pošljite naročila po prejetih položnicah.

Iz ovog odgovora jasno se vidi da smo sve uslove po svoji suštini primili, samo u formi, koja je našim Pravilima i skupštinskim rešenjima propisana, i ovim smatramo da su sve nesuglasice koje su ometale zajednički rad svih delova našeg Udruženja time likvidirane i da od sada u našem Udruženju ima da nastane potpuno normalno stanje.

Kada se sve ovo i na narednim sednicama Šireg odbora bude i izvelo, mi ćemo i

tada i uvek ostati dosledni svojoj ranijoj izjavi da naši položaji kao i samo članstvo u Upravi vazda stoje na raspoloženju.

U ime Izvršnog odbora

Pretsednik UJU: M. Rabrenović.

Potpredsednik: Milorad Vujanac.

Član Uprave: M. V. Popović.

Naše upravičene težnje.

Odbor Zveze državnih nameščenecv in upokojencev v Ljubljani je na plenarni seji dne 7. oktobra 1930. soglasno sklenil in naročil svojim delegatoma, ki se udeležita plenarne seje Glavnega Saveza v Beogradu dne 12. t. m., naj zastopata njene težnje, kakor so izražene v naslednji resoluciji:

Resolucija:

1. Glavni Savez naj na merodajnih mestih zastavi vse sile, da se načrt novega uradniškega in pokojniškega zakona v najkrajšem času vzakoni.

2. Če bi to v doglednem času ne bilo izvedljivo, naj skuša Glavni Savez doseči čim skorajšnje priznanje specialnih doklad vsemu uradništvu I., II. in III. kategorije, ki jih doslej še ni prejelo.

3. Našim v inozemstvu živim upokojencem naj se izplačujejo neokrnjene draginjske doklade. V ta namen naj se črta čl. 23. odločbe ministrskega sveta z dne 8. oktobra 1924., D. R. br. 107.201 ex 1924. in naj se ti zahtevi smiselno prilagodi tudi odločba predsednika ministrskega sveta z dne 22. januarja 1930., št. 1747/I.

4. Ker so zaradi odprave stanovanjske zaščite mnogi hišni lastniki zvišali najemnine preko zlate paritete, naj se vsaj za državne uradnike in upokojence najemnine zaskonski maksimirajo ali naj se na kakršenkoli drugi način čezmerno in oderuško zviševanje najemnin prepreči.

5. V Dravski banovini naj se uvrstita vsaj mesti Maribor in Murska Sobota v I. dravinjski razred.

6. Davki na osebne prejemke državnih uradnikov in upokojencev, ki predstavljajo zanje težko breme, naj se čim bolj reducirajo in s tem ustvari delno izboljšanje njihovih osebnih prejemkov.

7. Aktivni in upokojeni državni uradniki naj se s posebnim zakonom oproste plačevanja odkupnine za tridnevno osebno delo, ki jim ga nalaga čl. 38. zakona o samoupravnih cestah.

8. Državnim upokojencem naj se prizna vsaj dvanajstkratna ugodnost polovične vož-

nje po državnih železnicah in parobrodih na leto.

9. Dvomeščna posmrtna pomoč naj se priznava brez drugih formalitet rodbinam umrlih aktivnih uradnikov, ki so dokazano siromašne.

10. Brezplačno lečenje naj se prizna vsem aktivnim in upokojenim državnim uradnikom tudi za II. razred državnih in banovinskih bolnic.

11. Omoženim državnim uradnicam naj se prizna izplačilo polnih draginjskih doklad.

12. Vprašanju ustanovitve uradniških zbornic po posameznih banovinah naj se poseveča v smislu sklepov skopljanske glavne skupščine iz leta 1929. največja pažnja.

Vse pokrajinske zveze in vsa pri Glavnem Savezu neposredno včlanjena centralna udruženja morajo plačevati članarino Glavnemu Savezu (točka a) čl. 10. in čl. 26. statuta) redno in pravočasno. Zato naj Glavni Savez čim prej izda vsem pokrajinskim Zvezam in centralnim udruženjem ob zapretili sankcije, ki jo določa statut, najni poziv, naj točno izpolnjujejo članske dolžnosti. Organizacije, ki ne izvršujejo teh osnovnih dolžnosti, naj se brezpogojno izločijo iz Glavnega Saveza.

Končno odbor Zveze naroča delegatoma, naj stavita sledeči vprašanji:

1. V kakšnem stadiju se nahaja vprašanje splošne ukinitve prispevkov za Zvezo nabavljajalnih zadrug ter vprašanje ukinitve prisilnega članstva pri istih?

2. Kakšen odgovor je uprava Glavnega Saveza prejela na predloženo resolucijo, sprejeta na glavni skupščini v Skoplju dne 23. septembra 1929., od kompetentnih mest?

V ostalem vsebuje resolucija, katero sta Zvezina odposlanca, gg. M. Lilleg in Andrej Skulj, predložila v imenu Zveze državnih nameščenecv in Ljubljani plenarni seji Glavnega Saveza dne 12. oktobra 1930., še več zahtevkov, nasvetov in predlogov za prvo osnovno in izboljšanje notranjega ustroja centralne organizacije, ki pa po svoji naravi ne sodijo v javnost.

Za razvoj gospodinjsko nadaljevalnega šolstva v Dravski banovini.

(Zborovanje voditeljice gospodinjsko nadaljevalnih šol.)

Dne 6. in 7. t. m. so se zbrale učiteljice gospodinjsko nadaljevalnih šol v Okrožnem uradu za zborovanje delavcev v Ljubljani, k delovnemu načrtu za te šole.

Navzoči predstavniki: G. ing. Podgornik, načelnik banske ukrove, g. Kofol, zastopnik Kmetijske družbe, tov. Kobač, zastopnik UJU, pov. Ljubljana.

Pozdravi.

G. ing. Podgornik pozdravi v imenu banske uprave. G. Kofol pozdravi navzoče v imenu Kmetijske družbe. Tov. Kobač pa v imenu UJU ter opraviči tov. poverjenika, ki je uradno zadržan.

Poročila.

G. prof., referent Krošelj poroča o stanju gospodinjsko nadaljevalnih šol iz Dravske banovine. Med govorom omeni razstavo, ki je bila prirejena v isti dvorani. V začasni odbor so izvoljene: Predsednica tov. Mešiček Anka, podpredsednica tov. Leopoldina Kovič-Pleveljeva, tajnici tov. Jankovič in Kulovec. Ob 12. uri je bilo zaključeno dopoldansko zborovanje.

Strokovna poročila.

Nadaljevanje ob 14. uri. Tov. predsednica pozdravi navzoče in odda besedo predavateljici tov. Kovič-Pleveljevi, ki je obravnavala temo: »Kako ohranimo po deželi pri gospodinjsko nadaljevalni kmet. značaj«. Obravnavala je sledeča vprašanja: 1. Po pripravi učiteljice. 2. Podpora oblasti. 3. Alkohol v družini. 4. Oprema hiše. 5. Prazniki. 6. Razmerje med taščo in »mlado«. 7. Odnosaji do poslov. 8. Odnosaji do moža. 9. Vzgoja otrok. 10. Prijateljstvo med sosedščino. 11. Ljubezen do domače grude in navade mestnega življenja. 12. Potreba vrta je domače cvetje. 13. Eksamurizije. 14. Hrana, ki je mogoča v kraju. 15. Stare tradicije. 16. Ročno delo. 17. Narodna noša. 18. Domača kronika. 19. Zaključne slavnosti.

K. debati predavanja so se prijavile tov. Zagarjeva, Pleškova, Mešičkova, Vadvnjal in Rakova.

Poročila voditeljice tečajev.

Nato so voditeljice gospodinjsko nadaljevalnih šol podale poročila iz posameznih krajev, in sicer: 1. Celje okolica, tov. Kovač. 2. Domžale, Lazar. 3. Celje šolske sestre č. sestra Vilma. 4. Gorje pri Bledu, Razingar. 5. Hum pri Ormožu, Vadvnjal Anica. 6. Grahovo, Mercina. 7. Ljubecina pri Celju, Zagar in Olga Plevelj. 8. Moravče, Žitko

Minka. 9. Makole, Potučnik Ema. 10. Moste, Rakova. 11. Perniče, Praprotnik. 12. Žirje, Miklavčič. 13. Križ nad Mariborom, Čepe. 14. Gaber, Grum Andreja. 15. St. Lenart v Slov. goricah, Avgusta Vigert. 16. Zagorje, Žitko Anica. 17. Šmartno v Rožni dolini, Ivanka Požar.

Ob 6. uri se je skupščina prekinila in nadaljevala drugi dan ob 8. uri zjutraj.

Drugo predavanje.

Podpredsednica otvori anketo ter je oddala besedo predavateljici tov. Mešiček. Predavala je o temi: »Kako praktičen pouk zvežemo s teoretičnim poukom«. K debati so posegle tov. Jankovič, Zagar, Golobova in Rakova.

Nato je sledila razlaga poslovanja, o katerem je poročal g. referent Krošelj. Razstava učil, ročnih del in knjig za gospodinjsko nadaljevalno šolstvo.

Za udeležnike je bila prirejena razstava vzorčnih knjig za gospodinjsko ter učil in ročnih del, izvršene od učenk gospodinjsko nadaljevalnih šol.

Največ so razstavile šolske sestre iz Maribora. Vse je zelo zanimala domača lekarna, v kolikor jo gospodinja sama lahko nasuši in izvrši doma. Med drugimi so bila izstavljena žaklijevina, zelo praktična ročna dela iz Ljubecine in Jevnice.

Sprejeti predlogi.

I. Delovno občestvo gospodinjsko nadaljevalnih šol prosi bansko upravo, da postopoma v okviru finančnih razmer oskrbi gospodinjsko nadaljevalnim šolam (potrebni kuhinjski inventar, štedilnik, šivalni stroj).

II. Tečaj za učiteljice za gospodinjsko nadaljevalne šole naj se vrše po smernicah, ki jih je zamislila bivša mariborska samouprava.

III. Za prepotrebne sestanke odbora gospodinjsko nadaljevalnih šol naj bi prispevala vsaka gospodinjsko nadaljevalna šola 1% sprejetega honorarja.

IV. Za težavno in odgovorno nalogo učiteljice kmetijske gospodinjsko nadaljevalne šole je treba temejite priprave, ki je ne morejo nuditi kratkotrajni tečaj. Taka temejlita in vsestranska izobrazba je mogoča le v posebnem internatsko urejenem zavodu, kjer bi se osredotočilo vse delo za napredek kmetijsko-gospodinjskega šolstva in ljudske prosvete na deželi. Ze več let opozarjamo na potrebo takega zavoda za izobraževanje učiteljic in prosimo kr. bansko upravo, da ureditvenje te ideje čimbolj pospeši.

V. Zaradi posebnih nalog, ki jih vrši kmetijsko gospodinjsko nadaljevalno šolstvo so za njeno upravo in organizacijo potrebni posebni usposobljeni organi. Naj bi se uprava teh šol ne smatrala kot manj važen priavek kake druge uprave in bi se pritegnile k sodelovanju tudi strokovnjakinje iz vrst učiteljice gospodinjsko nadaljevalnih šol.

VI. Pri novih šolskih zgradbah in prezidavah naj se vselej tudi misli na prostore za gospodinjsko nadaljevalno šolo in naj se pred odobrenjem načrta da priliko izkušeni učiteljici gospodinjsko nadaljevalne šole, da poda svoje mnenje glede primernosti teh prostorov.

VII. Naše prizadevanje vzgojiti v kmetijski mladini zmisel za okusno domačo opremo in okras kmetijskega doma in naša težnja, izriniti iz njih razen ničvreden kič, bi našla veliko oporo, ako bi nam nudila kr. banska uprava kake pripomočke v obliki zbirke, vzorcev, umetniških map, nastenskih slik, ki bi krožile od šole do šole in bi z njimi lahko nazorno demonstrirale svoja navodila.

VIII. Za usmirjenje našega dela in naše stalno spopolnjevanje in samoizobraževanje bi bilo velikega pomena posebno glasilo za kmetijske in kmetijsko-gospodinjske šole. Naročamo odborom delovnega občestva, da skušajo to misel realizirati, bansko upravo pa prosimo, da nam nudi svojo pomoč.

Odbor delovnega občestva gospodinjsko nadaljevalnih šol.

V odbor so izvoljene: Predsednica tov. Mešiček, podpredsednica tov. Pleško, odbornice: tov. Jankovič, Leben — za poverjenice UJU: Kovič-Plevelj in Pleško.

DRAGO GORUP & Co.

LJUBLJANA
MIKLOSIČEVA CESTA 14/II.

Izdelava in prodaja
damske in moške
konfekcije. — Naročila po meri se izvršujejo hitro in točno

En gros. En detal.

Iz Zveze drž. nameščenecv.

SEJA GLAVNEGA ODBORA ČINOVNIZKEGA SAVEZA V BEOGRADU DNE 12. OKTOBRA 1930.

Zvezo državnih nameščenecv in Ljubljani sta zastopala predsednik g. Makso Lilleg in podpredsednik Andrej Skulj, poverjenik UJU.

Najvažnejše in najaktualnejše vprašanje vsega državnega uradništva je čimprejšnje uzakonjenje uradniškega zakona.

Ni to vprašanje važno samo za aktivne uradnike, še težje ga čakajo penzionisti. Po poviških, ki so jih prejeli uradniki iz I. kategorije, čutijo potrebo po reviziji posebno oni iz III. in nekatere stroke iz II. kategorije, ki do sedaj še niso bile deležne poviškov, kakor tudi penzionisti, posebno starupokojenci. Veliko je uradnikov, ki komaj čakajo odpomoči, kar naj jim da novi uradniški zakon in z njimi uzakonjeni poviški na prejemkih.

V podrobnosti zakonskega osnutka se ne da spuščati, ker niso oficijelno znane. Lahko se poudari, da bo novi zakon v vsakem oziru izboljššan in so se upoštevali vsi upoštevanja vredni nasveti in predlogi. Materijelno vprašanje je upati, da bo ugodno rešeno. Detajlno se ni govorilo.

Preden bo zakon podpisan, bo upoštevana vsaka želja in to vsake kategorije. Vsa bo moral biti razvrščen po usposobljenosti in odgovarjajočim študijem.

Zakon o uradnikih je gotov. Istotako sta gotova zakona o penzionistih in penzijskem fondu.

Na nas je, da sedaj sodelujemo na razvrstavanju, kar je najvažnejše, pri katerem delu morajo sodelovati vse kategorije, vse stroke. To mora biti delo nas vseh, da bo popolno in pravično.

Razvrstitev mora biti prilično hitro izvršena. Po razvrstitvi bodo pozvane vse naše organizacije, da dajo svoje mnenje, nasvete in predloge. Iz vsega tega bo nastala popolna jasnost.

Ves zakon je izboljššan v vseh ozirih na podlagi raznih predlogov in kritik.

Penzijski zakon.

Tu bo treba nove organizacije vsega sistema. Fond bo uveden. Penzija pripada državnim uradnikom po 10. efektivnih službenih letih in polna s 35 službenimi leti. Procent bo, kakor se čuje, mal in se bo računalo od 3 do 4% od vseh stalnih prejemkov.

Proučili so se zakoni Francije, Nemčije, Angleške, Češkoslovaške in Madžarske, Francozom in Nemcem se še ne bomo mogli približati, pač pa Čehoslovakom in Madžarom. Cilj je, da se odporome najpotrebnejšim in s tem pobija korupcija. Pridobitev bo, če se bodo vsi prejemki vstevali v penzijo. Sedaj je vsak dan nevarno, da se prejemki (draginjske doklade) zmanjšajo.

Da pa bo mogel Čin. Savez doseči čim večje uspehe, je potrebno, da okrepimo našo Zvezo v Ljubljani.

Poudarjalo se je naj Čin. Savez deluje na to, da bo zakon objavljen vsaj v decembru, v skrajnem slučaju je popustiti od za-

hteve takojšnje realizacije, da bi se nove plače izplačevale šele 1. aprila 1931.

Kako je s stanarino za učitelje, ki imajo po novem zakonu o narodnih šolah uzakonjeno posebno stanarino, odnosno stanovanja v naravi.

Pov. Skulj je pojasnil, da velika večina učiteljev ne prejema stanovanj v naravi ne v denarju od občin. Je to težko vprašanje, ki bo vplivalo na razvoj našega šolstva in prosvete. Učiteljstvo je v drugičnem položaju kakor ostalo uradništvo. Prvo službuje največ v krajih kjer sploh ni dobiti stanovanj, zato mora dobiti primerna stanovanja v naravi. Jasno pa je, da bo event. povišana stanarina mišljena kot nekaka draginjska doklad in bi ne bilo prav, da bi jo učiteljstvo izgubilo. Je odločno zato, da se da učiteljstvu naturalna stanovanja in plača diferencna precenjenega stanovanja, oziroma med občinsko in državno stanarino po novem zakonu.

Savez je dobil nalog, da v tem pravcu deluje.

Član Bratanič želi, naj se Savez zavzame, da se da poviške vsem onim kategorijam, ki jih do sedaj še niso prejeli in to takoj, da bodo lažje čakali, ker so pomoči nujno potrebni.

Glavna skupščina Čin. Saveza.

Član Bratanič je za odgoditev skupščine za eno leto, ki pa naj bo potem na Cetinju.

Predsednik ej za to, da se vrši v Beogradu, in sicer takoj ko se pokaže, ko bo najnujnejše, da podpremo delo na Čin. za konu. Do takrat pa bodo pozvani predstavniki organizacij, da dajo svoje predloge za nasvetovanje in da se po potrebi poudarijo obče važne stvari na skupščini sami. Zagtavljavi pri tej priliki, da bo vsaka predstava katerekoli kategorije prečitana.

Sklep. Skupščina se vrši v Beogradu pred sprejetjem uradniškega zakona, da ta podpre delo komisije in opozori vlado, da v polni meri ugodno reši to vprašanje.

Tovariši iz Cetinja le žele, da se vrši kongres v Cetinju.

Podpredsednik pledira za Beograd, v Cetinju pa naj bo po sprejetju zakona, ko bomo dobili poboljšanje naših prejemkov. Samo iz skrbi za dober izid zakona in ugodno rešitev materialnega vprašanja smo za Beograd.

Prispevki za nabavljajalne zadruge.

Sproži se vprašanje prispevka za nabavljajalne zadruge. Podpredsednik je mnenja, da se je v tej stvari zgrešilo. Je za to, da bi prispeval vsak uradnik 36 mesecev, več plačano naj se vrne.

Novi bi itak plačali tudi po 36 mesecev. Predsedniki organizacij bi morali biti v vodstvu (odboru) in ti naj bi odločali in kontrolirali delo in razpolaganje z denarjem. Zadeva naj pride na dnevni red glavne skupščine Čin. Saveza, da odloči ali naj plačuje in če, kako in koliko naj plačuje.

Spomenica Zveze državnih nameščenecv in Ljubljani.

Član Lilleg je prečital spomenico ljubljanske Zveze in jo primerno in s poudarkom tolmačil. Prvi del je bil sprejet z velikim odobravanjem in soglasnimi sklepi v smislu spomenice same.

Drugi del, pri katerem je predlagatelj že itak odločno smer resolucije še podčrtal in zlasti predočil pasivnost vseh pokrajinskih zvez izven ljubljanske in zagreške Udruge — je ostal upravni odbor nekamo pasiven.

Stavljen je bil predlog glede plačevanja polne penzije onim, ki žive v inozemstvu, pojasnilo se je, da je za one, ki so stari nad 60 let ugodno rešeno.

Za ostale bo to težko razen za one, ki žive v tujini iz nacionalnih oziror.

Glede stanovanjske zadeve se je razvnela kaj dolgo trajna debata, pa ni rodila nobenega pozitivnega sklepa.

Glavni sklepi.

Čimprejšnje uzakonjenje uradniškega zakona in zakona za penzioniste.

Ako je to takoj nemogoče — naj se dajo dodatki onim iz I., II. in III. kategorije, kateri jih do sedaj še niso prejeli.

Nujna pomoč penzioniranim — zlasti starupokojencem.

Skupščina naj odloči o nadaljnjem plačevanju prispevkov za nabavljajalne zadruge. Vse točke predlogov naše Zveze ad 1.

Pomemben švicarski
DEŠKI INSTITUT
išče
v Ljubljani in Sarajevu izvenuradne
zastopnike
(akademiki, učitelji imajo prednost)
Natančne ponudbe naj se pošljejo pod šifro Z. R. 2770 na Rudolf Mosse A. G., Zürich.

Osebne zadeve.

—i Stalnost v državni službi po §. 71. zakona o narodnih šolah je priznana: Mikuljič Anki, učiteljici v Plešcu; Zorjan Justinu, učiteljici v Ločah.

MIROSLAVA LEITGER

LJUBLJANA, JURČIČEV TRG ŠTEV. 3.
Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija in izdelovanje šablon. Zaloga DMC in vseh potrebnih za vezenje in predtisk.

„Naš rod“ in „Mladinska Matica“.

Mnogi poverjeniki naročajo »Naš rod« in »Mladinsko Matico« na položnici, ne da bi označili v nalašč za to pripravljeno tabeli na zadnji strani položnice natančno število izvodov za tekoči mesec in eventualna predplačila.

To opuščanje zelo otežkoča upravo pri njenem poslu, ker ne more v mnogih primerih dognati, za koliko naročnikov je odposlana vsota namenjena. Prosimo vse take poverjenike, da se tozadevno drže natančno navodila, ki je bilo s položnicami doposlano na upraviteljstva vseh šol.

Položnice so bile odposlane 6. t. m. na vse šole. Kdor bi jih vsled kakršnihkoli vzrokov ne bil prejel, naj to nemudoma naznani upravi »Mladinske Matice«.

Splošne vesti.

SPOMENICA ODBORA GLAVNEGA SAVEZA DRŽAVNIH URADNIKOV IN USLUŽBENCEV.

Dne 12. t. m. se je vršila plenarna odbo-rova seja Glavnega Saveza državnih uradnikov in uslužbencev, ki so ji prisostvovali poleg celotnega širjega odbora tudi predstavniki vseh zvez in organizacij, ki so včlanjene v Glavnem savezu.

Predsednik Glavnega saveza g. dr. Mih. Jovanovič je otvoril sejo ob 10. uri, pozdravil vse prisotne delegate in v daljšem govoru iznesel predloge in želje, ki jih je prejel Savez po prejšnji seji od včlanjenih organizacij.

Za tem se je prešlo na dnevni red. Pri vsaki točki se je vršila debata, ki so se udeležili skoro vsi delegati, tako, da se je morala seja podaljšati tudi na popoldne. Največ se je debatiralo o potrebi čim prejšnje sprejema uradniškega zakona, o odtegljajih pri uradniških plačah na račun nabavljajnih zadrug in tudi o kraju, kjer naj se vrši letošnji kongres.

Na konferenci je prišlo poleg drugih, tudi do sledečih sklepov:

Glavni savez naj naredi takoj vlogo na merodajno mesto glede čimprejšnjega sprejetja uradniškega zakona, kakor tudi zakona o penzjah. Ako ti zakoni ne morejo biti sprejeti v kratkem, naj se izposluje specialen dodatek tudi ostalim uslužbencem I., II. in III. kategorije, ki ga do sedaj niso imeli — kakor tudi nujna materialna pomoč upokojencem s starimi pokojninami. Odtegljaji za Savez nabavljajnih zadrug naj se vrši samo do poteka roka 36 mesecev, ampak do tedaj naj se pobira brez razlike od vseh državnih uslužbencev. Upokojencem naj se dovoli neomejena polovična vožnja, ker je to nesumljivo tudi v interesu državne blagajne — železniških dohodkov.

— Stanarina učiteljstvu. (Prava muka i za učiteljstvo i za občine je stanarina. Nešteto je še tovarišev in tovarišic, ki še niso dobili izplačane stanarine, dasi že poteka sedmi mesec, odkar jim pripada stanarina od strani občin. Glavni vzrok je pač to, da večina podeželskih občin ne razpolaga z denarnimi sredstvi. Ti učitelji(ice) se pa lahko tolažijo s tem, da so vsaj na jasnem glede stanarine, ki jo bodo končno le dobili izplačano. V težjem položaju so učiteljice, ki so poročene s šolskimi upravitelji. Zakon ničesar natančnejšega za nje ne določuje. Vsakdo si pač to zadevo tolmači po svoje. Seveda si večina občin tolmači tako, da učiteljici, soprogi šolskega upravitelja, ne pripada stanarina, češ, da ima stanovanje v naravi. Upravitelji pa zahtevajo stanarino. Kdo ima prav? Rešite to uganko! Pripomnim le eno dejstvo. Na šoli je upravitelj, ki mu je sproga učiteljica, ima v šoli stanovanje iz dveh sob. Tudi tretja učna moč ima v šoli stanovanje. Tako občina stanarine ne plačuje. Na drugi šoli so tudi tri učne moči. Upravitelj z ženo, ki ni učiteljica, ima stanovanje iz dveh sob. Druga učna moč ima v šoli stanovanje, a tretja ga nima in zato ji občina plačuje stanarino. Jasno je na prvi pogled, da je prva občina v srečnejšem položaju in si bodo občine želele učiteljev zakonskih parov, da jim ne bo treba potem plačevati stanarine. Še nismo na jasnem glede vprašanja stanarine s šolskimi upravitelji poročenih učiteljic.

— Plačevanje stanarine učiteljstvu. Na vlogo UJU, poverjeništvu Ljubljana z dne 2. julija 1930., št. 1306 glede izplačevanja stanarine v naprej ali za nazaj, je odgovorila kraljevska banska uprava, da ne more odločiti, dokler ne izide pravilnik k zakonu o narodnih šolah. — Ker se mnogi tovariši obračajo v več slučajih za tolmačenje gotovih §§ šolskega zakona na poverjeništvu ali pa tudi v Beograd, moramo poudariti, da je vsako tolmačenje teh toliko časa nemogoče, dokler ne izide pravilnik k zakonu. Upamo pa, da bo pravilnik kmalu izšel.

— Seja glavnega odbora UJU se bo vršila v Beogradu v poslopju Jugoslovenskega dačkega doma (Kralja Milutina 66) dne 19. in 20. oktobra. Ministrstvo prosvete je odobrilo članom glavnega odbora dopust od 17. do 22. t. m.

— »Prosveta«. V kratkem začnemo zopet izdajati naš list »Prosveta« kot prilogo »Učit. Tov.«. List bo glasom programa učiteljskega izvenšolskega dela svoj obseg nekoliko razširil, kar bo objavljeno še pozneje v listu samem. Predvsem se obračamo tu na vse one, ki so že do tedaj, ko je list še izhajal, pošiljali vanj dopise o svojem izvenšolskem delovanju, bodisi na šolskem odru in raznih knjižnicah, da nam pošljejo svoje tozadevne dopise na prosvetnem polju sploh. List bomo pa razširili tudi v smeri delovanja našega učiteljskega pri kmeto-, obrtno-, trgovsko- in gospodinjstvo-nadaljevalnih šolah ter se že sedaj obračamo na vse na teh področjih sodelujoče učiteljstvo, da nam pošlje za list informativnih in strokovnih dopisov, ki jih bomo priobčevali v »Prosveti«. Rokopise prosimo pošiljajte na: Uredništvo »Prosvete«, Učiteljska tiskarna, Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6.

»Mladinska Matica«.

Letošnje leto smo združili obe mladinski književni ustanovi »Mladinsko Matico« in »Naš rod« v eno samo podjetje. Naročnino za obojno je mogoče pošiljati tudi v 9mesečnih obrokih od oktobra dalje po 2:50 Din ali 22:50 Din celoletno. Otrokom je pa naročitev samo na eno publikacijo nemogoča.

Ker se pa oglašva vedno več odrastlih interesentov, ki bi se radi naročili samo na »Mladinsko Matico«, sporočamo vsem tem, da je mogoča taka posamezna naročitev samo na »Mladinsko Matico« za letnih 20 Din. Interesenti naj se obrnejo po položnice na naslov: »Mladinska Matica«, poverjeništvu UJU, Ljubljana.

skem delovanju, bodisi na šolskem odru in raznih knjižnicah, da nam pošljejo svoje tozadevne dopise na prosvetnem polju sploh. List bomo pa razširili tudi v smeri delovanja našega učiteljskega pri kmeto-, obrtno-, trgovsko- in gospodinjstvo-nadaljevalnih šolah ter se že sedaj obračamo na vse na teh področjih sodelujoče učiteljstvo, da nam pošlje za list informativnih in strokovnih dopisov, ki jih bomo priobčevali v »Prosveti«. Rokopise prosimo pošiljajte na: Uredništvo »Prosvete«, Učiteljska tiskarna, Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6.

— Celjsko učiteljsko društvo je izstopilo iz UJU, a je na zadnjem zborovanju v kljub temu sklenilo sledeče: »Sledil je razgovor o društvenem razmerju do stanovske organizacije in je bil soglasno sprejet sklep, ki ž njim članstvo pooblašča odbor, da ta stopi v stike z novim glavnim odborom UJU v Beogradu, ki ga ljubljansko poverjeništvu ne priznava, a društvo smatra, da je ta odbor garancija za izboljšanje razmer v organizaciji in še posebej v ljubljanskem poverjeništvu.« — Iz resnicoljubnosti naj gorenji objavi v »Jutru« dodamo sledeče: 1. Čudimo se, kako morejo člani celjskega društva sklepati o zadevah, o katerih niso dobili avtentičnega poročila, ker na letošnji skupščini v Beogradu ni bil navzoč noben delegat celjskega društva, niti se skupščine ni udeležil na celjskem zborovanju navzoči predsednik Kranjskega učiteljskega društva, da bi članstvu lahko podali objektivno sliko o poteku skupščine in o situaciji. — 2. Voditelji celjskega društva še do danes niso pristupili, da bi članstvu pojasnil zadevo tudi kak član poverjeništvu, tako da bi članstvo čulo tudi drugo plat zvona, temveč je celjsko društvo napravilo sklep, da naj se zastopniki poverjeništvu ne udeležujejo zborovanj, ako niso od društva povabljeni. — 3. Razmere v poverjeništvu je uredila z absolutno večino pokrajinska skupščina in celjsko društvo govori le o neupretnih razmerah, ne pove pa v čem naj bi razmere ne bile urejene. — 4. Po pravilih je okrajno učiteljsko društvo lahko član UJU le potom pripadajočega poverjeništvu. — 5. Vsako tovrstno trenje ovira le pozitivno stvarno delo in se mu bo poverjeništvu izogibalo ter bo reagiralo nanj le v toliko, kolikor je članstvu zaradi objektivnosti treba dati pojasnila.

— Učiteljskim društvom. Z novim šolskim zakonom je pri nas uvedena delovna šola. Odrejeno je tudi že ustanavljanje poizkusnih razredov, ki mu bo gotovo v dohodnem času sledilo ustanavljanje poizkusnih šol in nato splošno uveljavljenje novih vzgojnih načel v šolstvu. Vsak učitelj se bo moral seznaniti s temi načeli; to ne bo samo v korist šole, temveč učiteljskemu stanu samemu. Pedagoška centrala v Mariboru že od svojega obstoja deluje v tej smeri. Tekom 10 let si je osnovala knjižnico, ki popolnoma ustreza današnjim potrebam. Daje jo vsemu učiteljstvu na razpolago. Edini pogoj je članarina mesečno 1 Din. Od mnogo zahtevanih knjig ima po dva ali več izvodov. Najbolje bi bilo, da pristopijo društva korporativno; članarino bi tedaj lahko pobiral društveni blagajnik z ostalimi društvenimi prispevki. Kjer bi pa pristopili kot člani samo posamezniki, pa si naj blagovolijo izbrati poverjenika, ki bi zbral članarino; v tem slučaju prosimo tudi za seznam članov. Prosimo društva, ki še niso včlanjena, naj blagovolijo o tem sklepati že na prihodnjem zborovanju. — Odbor.

— Radiopredavanja. Tovariš Viktor Pirnat iz Novega mesta je že v pretekli spomladni imel več radiopredavanj o slikoviti novomeški okolici, kjer mrgoli starih gradov, zanimivih naselbin in tajstvenih samostanov. Zdaj nadaljuje s ciklusom »V dolini gradov« vsako soboto od 18. ure do 18:30 ure. Prvo predavanje bo v soboto 18. t. m. med najzanimivejšimi. Edinstven jugoslovenski samostan »Kartuzija Pleterje«, grobnica mogočnega Celjana Hermana II. Opozorili bi tovariše(ice) radio-amaterje še na istega predavatelja, ki bo v petek 31. t. m. govoril v radio o tem »Kako je pred 12 leti prišlo do okupacije Trsta in kako smo izgubili edini dreadnought »Viribus Unitis«, ki smo ga imeli komaj en dan.

— Šolska klop »Tuš« je najboljša in najprimernejša za vsako osnovno, meščansko ali srednjo šolo. — Konstruirana je v devetih velikostih in popolnoma odgovarja vsem pedagoškim in higienskim predpisom. — Detaljne načrte z vsemi potrebnimi navodili preskrbi tov. Jos. Mercina, strokovni učitelj na Tehniški srednji šoli v Ljubljani.

— Tovarišem risarskega tečaja v Ljubljani. Denar iz Savske banovine je došel. Iz prijaznosti ga je deponiral g. direktor Reiser.

„UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KOČEVSKI OKRAJ“ javlja tužno vest, da je dne 9. oktobra 1930 za vedno zatisnil svoje trudne oči blagi tovariš

ŠTEFANČIČ FRANC

šolski upravitelj v pokoju.

Iskrenemu tovarišu in za stanovske pravice navdušenemu borcu ohrani društvo, kateremu je mnogo let načeloval, trajen in hvaležen spomin. Slava njegovemu spominu!

Ribnica na Dolenjskem, dne 13. oktobra 1930.

Herman Kmet

t. č. predsednik.

Izjava.

GOSPODINE UREDNIČE!

U cenjenom »Učiteljskom Tovarišu« od 11. o. m. izvoljeni ste u izveštaju »Jubilejni kongres UJU« doneti i moju izjavu koju sam dao kongresu 22. augusta t. g.

Zbog teško razumljivog mi Vašeg dijalakta ne pretplaćujem Vaš list, to ga tek neki dan dobih od jednog prijatelja, koji je dobro zapamtio moju izjavu, a čitao i ovu u Uč. T.

Izjava, koju ste doneli u vrlo skraćenom izvodu nije dovoljno jasna, pa čak ni tačna. S obzirom na predmet, o kom se radi, a i u interesu istine i iskrenosti — kakav režim želim da provodimo u našoj organizaciji — molim Vas, da izvolite u narednom broju doneti moju pomenutu izjavu, onako, kako sam je na kongresu dao. Kad je kongres raspravljao izveštaj o radu Glavnog odbora UJU izvestio je izvestitelj finansijskog odbora g. Cindrić među ostalim prigovorima, da se ne slaže račun izravnjenja Udruženja sa Sekcijom Zagreb. Udruženje na ime više potražuje, nego što izkazuju računi Sekcije.

Tada su članovi kongresa zahtevali, da Zagrebčani dadu razjašnjenja na te račune, ali u sali nije bilo nijednog člana Užegeg upravnog odbora Sekcije Zagreb osim gđce Vavre, koja je sedila za predsedničkim stolom.

Ja sam upotrebio tu priliku da uzmem reč, koju sam nekoliko puta to posle podne uzalud tražio.

Konstatovao sam, da od Užegeg odbora ne prisustvuje kongresu niko, osim gđce Vavre i g. Srnića, koji se u to vreme nalazio u kandidacionom odboru i koji je u opoziciji prema Užegeg odboru baš radi tih računa. Konstatovao sam, da nije prisutan ni g. Josip Pezelj, koji je pre podne dao deklaraciju UJU povereništva Zagreb. Konstatovao sam, da g. Pezelj nije član ni Užege, ni Šireg upravnog odbora, dakle nemože ni govoriti, kao predstavnik zagreb. pov. Konstatovao sam, da posle Glavnog skupštine zagreb. povereništva nije bio sazivan nijedan odbor tog povereništva, niti je držao sednice, pa prema tome da je deklaracija, koja u ime povereništva pročitana proizvolna deklaracija 3—4 gg. iz Užegeg odbora, a g. Pezelj je samo njihov megafon.

Nadalje sam izjavio, da je prava deklaracija samo ona deklaracija, koja je donešena na Glav. skupštini pov. 19. augusta 1930. Ona je izraz mišljenja i shvaćenje većine učiteljskega toga pov. Još sam izjavio, da u ime prisutnog učiteljskega zagreb. povereništva otklanjam Deklaraciju g. Pezelja, naročito radi načina, kojim je donešena, a da prihvaćamo zaključke kongresa, koji su pre podne primljeni. U ime tog učiteljskega odbora sam i pomisao, da bi ono moglo pucati u leđa svojim drugovima i da će ono zajedno s učiteljstvom ostalih sekcija boriti se na istoj liniji za emancipaciju učiteljske organizacije. Kako je došlo do deklaracije g. Pezelja raspravice u Sekciji Zagreb. S tim sam završio izjavu.

Gospodine Uredniče, zahvalan sam Vam, što ste izvolili izvestiti da je moja izjava simpatično primljena i popraćena s burnim odobravanjem. Još ću Vas samo zamoliti da dozvolite ispraviti netačne informacije u izveštaju, koje se u brzini pisanja skupštinskih izveštaja lako potkradu. Vaš izveštaj je popraćen stid, da sam suden u zagrebačkom veleizdajničkom procesu za vreme bana Khuen-Hedervarija. Taj proces držan je kasnije, za banovanja Pavla Baruna Rauha i u tom procesu bili su optuženi samo Srbi. To ja nebih naročito isticao, da vi dalje u izveštaju ne navadate kao moje reči: »Mi

ner. Moj predlog bi bil, da ostane ta vsota in preostanek od banketa deponiran pri g. direktorju kot nekak fond za ekskurzijo na Dunaj. Ta predlog so si že osvovili nekateri tovariši, s katerimi sem osebno govoril. Kdor od tovarišev ni za ta predlog, naj mi sporoči po dopisnici. Tisti, ki se ne udeležijo ekskurzije, dobe svoj delež nazaj. — Vaš »predsednik«.

Stanovska organizacija UJU

Vabila:

— UPRAVITELJI ŠOL ŠOLSKEGA SREZA PTUJU imajo dne 19. oktobra sestanek v Ptujju v Mladiki ob 9. uri. Razgovor o kmetijsko nadaljevalnih šolah, kakor tudi druge šole in uradovanja tikajoče se zadeve, so na dnevnem redu. O kmetijsko-nadaljevalnih šolah govori tov. Musek. Sestanku bosta prisostvovala oba g. sreska šolska nadzornika. Upravitelji naj se sestanka polnoštevilno udeležijo. Drugi tovariši so dobrodošli. — Odbor.

— NOVOMESKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo imelo svoj redni letni občni zbor v soboto 25. oktobra točno ob 9. uri (devetih) dopolne na deški osnovni šoli v Novem mestu po sledečem dnevnem redu: 1. Poročila društvenih funkcionarjev. 2. Poročilo nadzornega odbora. 3. Volitve novega društvenega in nadzornega odbora, razsodišča in odsekov. 4. Dopisi. 5. O pokrajinski skupščini poroča tov. L. Koželj. 6. O glavni skupščini poroča tov. V. Pirnat. 7. Slučajnosti. Tovariši(ice)! Zakasnilo smo se, zato bodimo zdaj bolj točno in vestno pri delu! Pridite vsi in pravočasno! Pardoniran je le št. Lovrenc do desetega vlaka. — Odbor.

PLETENINE

LASTNEGA IZDELKA

najceneje in najsolidneje kupite v modni trgovini

F. M. ROZMAN

LJUBLJANA, ŽIDOVSKA ULICA ŠT. 7

— LJUBLJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo imelo prvo večerno zborovanje v petek ob 8. uri zvečer na šentjakovski šoli s predavanjem o šolski razstavi v Beogradu, ki ga bo podal tov. predsednik Vek. Mlekuž. — Zborovanje se bo vršilo ta teden vsled tega, ker mora predavatelj čimprej vrniti ribe, katere bodo med predavanjem služile v pojasnilo. Ker je bilo to predavanje že pri zadnjem občnem zboru na sporedu, pričakuje odbor polnoštevilne udeležbe. — Odbor.

Poročila:

+ OBČNI ZBOR RADOVLJSKEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA (na Jesenicah dne 11. oktobra t. l. Članov 115. Navzočih 95. Predsednik otvori zborovanje ter omenja najvažnejše zadeve, ki morejo interesirati članstvo. Nato podata svoje referate tovariša tajnik in blagajnik. Ko poda še delegat tov. Blažič svoje vtise o pokrajinski skupščini v Novem mestu, se vname o društvenem delovanju živahna debata. Ker je bil sprejet predlog o zaključitvi debate, se je prešlo k volitvam. Predsednikom je bil izvoljen tov. Egidij Schiffrer, v odbor, ki se je po občnem zboru konstituiral sledeče pa: podpredsednik tov. Blažič Drago, tajnik Skender Oton, blagajničarka Šega Nada, dalje tov. Gradnik Rajko, Požar Metod, Lašič Franc, Rabič Lojze, Lahajnar Janez, Kobentar Anton. Namestnika sta Bähler Leopold in Miselj Gela, pregledovalci računov: Jeglič Malči in Rus Franc. Delegatom za pokrajinsko skupščino tov. Jeglič Poldi, Bähler Polde in Blažič Drago. Delegacija za državno skupščino se izvoli kasneje.

Članarina ostane ista kakor lansko leto. Določijo se še smernice za društveno delovanje v tekočem poslovnem letu.

Posamezne odseke se voli na prihodnjem zborovanju, ki bo 13. decembra t. l. ob 10. uri na Jesenicah, potem ko ima pripraviti novi odbor ves materijal.

Članstvu se je prečitala okrožnica poverjeništvu št. 170/30—31 E. Schiffrer, t. č. preds. Skender O. t. č. tajnik.

Prava Kolinska cikorija

Hrvati... «Ni to »Mi Hrvati...«, uzeto samo za sebe, nebi me pobuđivalo na ispravak. — Jedino za vreme pomenutog procesa pobijao sam optužnico i njezine svjedoke, da sam pravoslavni Hrvat. Inače — kao pobornik integralnog jugoslavenskog narodnog jedinstva još iz rane mladosti, što je bilo više puta i za vreme procesa dokumentovano te u stenografskom zapisniku sačuvano — nisam nikada pravio ispravke kad me tko nazvao Hrvatom, osim u zatvoru i sad, posle govora g. Dr. Ritiga od 22. o. mj. u Zagrebu, koji integralno jedinstvo predstavlja, za Molohe, koji jede svoju decu: Srbe, Hrvate i

Slovence. Za to u svom govoru pledira za »plemenski razvoj, koji će sprovesti duh jedinstva« te koji će zajamčiti svakom plemenu i svakom kraju puni nacionalni politički, ekonomski, socijalni i kulturni razvitak.

Eto to me je nagnalo, da moram ispraviti ono: »Mi Hrvati«, jer bi vaši poštovani čitaoci još mogli pomisliti, da je plemenski Molohe pojelo 600.000 živih Srba u kraju g. Ritiga, a to je onaj kraj, koji je sa srezom Dvor, sada u Vrbaskoj banovini, regrutovao sve optuženike za proces proti 53 Srbina velezajdnika.

Zbog tog »Plemenskog razvoja« u svakom kraju koji bi nam mogao uroditi državnim zastojem i narodnim zapletom, doneo sam ovaj ispravak.

Zahvaljujući Vam na uvrštenju molim Vas da izvolite primiti izraz mog trajnog poštovanja i drugarski pozdrav.

Vrginmost, 6. oktobra 1930.

Joco Oreščanin.

Opomba uredništva: Govor g. Oreščanina je bil posnet točno po poročilih dnevnih listov, zato je bil tako v skrajšani obliki, ker je bil urednik tačas zaposlen v skup

ščinskem odboru in ni bil pri razpravi navzoč. Ker letos »Narodna Prosveta« sploh ni objavila avtentičnih poročil, je bila kontrola nemogoča, zato obsebi umevno prosimo čitatelje, da si z gornjo izjavo izpopolnijo naše skupščinsko poročilo.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—.

18 Din likanje moške, damske obleke. Gg. čitateljcam in čitateljem se za likanje, čiščenje, popravljanje tudi obračanja garderobe priporoča: **Wallet Express**, Ljubljana Stari trg 19.

RISALNA ORODJA kupite najbolje pri **Fr. P. ZAJEC**, optik Ljubljana — Stari trg 9.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Najboljše kupite!

Nogavice, damske in moške rokavice, triko perilo, puloverje, telovnike. (vestje), žepne robce, **kravate**, ovratnike, **srajce**, šifone, glote, čipke, vezanine, gumbe, DMC prejice, ročne torbice, aktovke, dežnike, športne ter toaletne potrebščine samo

Josip Petelinc, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika, ob vodi

Pozor lovci!

Za lovsko sezijo nudi puškar na **F. K. Kaiser**, Ljubljana: Nove vrste lovske patrone znamke „R“ basane z nemškim nemškim Rohrtweilskim smodnikom.

Najbolj priporočljivi so „**PFÄFF**“ šivalni stroji posebno za šolsko uporabo vsled lahkega teka. Pouk o vezenju in krpanju perila brezplačen. Ugodne cene. Plačljivo tudi na obroke. **Šolska vodstva dobe popust.**

IGN. VOK, LJUBLJANA, Tavčarjeva ulica 7

Podružnice:
Kranj, Glavni trg 140
Novo mesto, Glavni trg
Celje, Miklošičeva ulica 2

PLES! KONCERT!

Kavarna in restavracija ZVEZDA LJUBLJANA — KONGRESNI TRG.

ZBIRALIŠČE VSEGA NARODNEGA OBČINSTVA!

V kavarni in restavraciji svira dnevno prvovrstni orkester. • Poleti krasen vrt, pozimi moderna vinska klet. • **DNEVNO PRIREDITEV PLESA.** • Izborna pijača, dobra gorka in mila jedila. • Prvovrstna postrežba.

Se priporočata **FRAN** in **ROZI KRAPEŠ.**

DVORANA! IGRALNE SOBE!

Ugodnost!

Damske galoše . . . 70 Din
 Moške galoše . . . 75 Din
 Damski snežni čevlji 100 Din
 Moški snežni čevlji . 110 Din

ANTON KRISPER, Ljubljana
 Mestni trg 26 * Stritarjeva ulica 3

Vse potrebščine za ročna dela dobavlja

L. Putan CELJE

UČITELJICE DOBIJO 10% popusta.

VELETRGOVINA F. König

Velika izbira igrač, galanterijskega blaga in gramofonov, kakor tudi žepnih predmetov in raznih kovčegov.

Olje proti prahu, pisalna kreda, morske gobe, slikarske potrebščine nabavite ugodno pri firmi **CENTRALA V LJUBLJANI**

MEDIČ-ZANKL

TOVARNE OLJA, FIRNEŽA, LAKOV IN BARV LASTNIK FRANJO MEDIC

Domači proizvodi: Laneno olje, firnež, od najbolj preprostih do najfinejših lakov, emajlno-lakastih in oljnatih barv vseh vrst in nijanc. Kemično čiste, prstene in olepšane suhe barve, steklarski klej, čopiče itd.

TOVARNE LJUBLJANA — MEDVODE — DOMŽALE. PODRUŽNICE IN SKLADIŠČA V MARIBORU IN NOVEM SADU

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA * STRITARJEVA ULICA 5

Nudimo veliko izbiro angleškega in češkega blaga za gospode in dame. Krasna izbira v zastorih, posteljne preproge, pregrinjala in odeje. Pliš vzorčast in gladek za divane. Velike preproge v plišu in linolej. Belo blago za rjuhe in perilo v poljubnih širjavah

Žima, perje, puh, kapok od najcenejše do najboljše vrste

Daje tudi na obroke / Postrežba točna in solidna

★

L. MIKUŠ
 LJUBLJANA
 MESTNI TRG št. 15

DEŽNIKI
 Na malo. Na veliko.
 Ustanovljeno leta 1839.
 Telefon št. 2282.

★

Od Prosvetnega saveza v Beogradu so bile na zadnji seji odobrene vse tri Fink-Kožuhove nemške čitanke, in sicer:

ERSTES LESEBUCH
ZWEITES LESEBUCH
DRITTES LESEBUCH

ki so tiskane v gotici.

Prva čitanka se tiska in bo čimprej razposlana knjigarnam.

Najboljše in najfinejše damske in moške čevlje domačega in tujega izdelka svetovnih tvrdk kakor tudi galoše in snežne čevlje od najvišje do najnižje cene dobite pri tvrdki

A. ŽIBERT

LJUBLJANA * PREŠERNOVA ULICA

Naročajte vsa tiskarska dela za društva, šole, urade itd. itd. v Učiteljski tiskarni v Ljubljani!